

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HOÁ - NGHỆ THUẬT

TÌM HIỂU LỄ HỘI LINH TINH TÌNH PHỘC
XÃ TỨ XÃ, HUYỆN LÂM THAO, TỈNH PHÚ THỌ

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP
CỬ NHÂN QUẢN LÝ VĂN HOÁ

Giảng viên hướng dẫn : TS. LÊ THỊ HIỀN
Sinh viên thực hiện : PHẠM MINH HIỀN
Lớp : QLVH 6A
Khoá học : 2005 - 2009

HÀ NỘI - 2009

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1. KHÁI QUÁT VỀ KHÔNG GIAN VĂN HOÁ XÃ TỨ XÃ, HUYỆN LÂM THAO, TỈNH PHÚ THỌ	5
1.1. Đặc điểm địa lý, kinh tế của xã Tứ Xã, huyện Lâm Thao, tỉnh Phú Thọ	5
1.1.1. Đặc điểm địa lý	5
1.1.2. Đặc điểm kinh tế	6
1.2. Đặc điểm lịch sử, văn hoá xã Tứ Xã, huyện Lâm Thao, tỉnh Phú Thọ	9
CHƯƠNG 2. LỄ HỘI “LINH TINH TÌNH PHỘC” XÃ TỨ XÃ, HUYỆN LÂM THAO, TỈNH PHÚ THỌ	19
2.1. Cơ sở của công tác tổ chức và quản lý xã hội	19
2.1.1. Cơ sở pháp lý	19
2.1.2. Cơ sở thực tiễn	28
2.2. Diễn trình lễ hội “linh tinh tình phộc” xã Tứ Xã, huyện Lâm Thao, tỉnh Phú Thọ	32
2.2.1. Nguồn gốc và sự phát triển của lễ hội	32
2.2.2. Diễn trình lễ hội “linh tinh tình phộc”	36
2.2.2.1. Công tác chuẩn bị	36
2.2.2.2. Nghi thức lễ và hội	39
2.2.2.3. Ý nghĩa của lễ hội “linh tinh tình phộc”	55
2.2.2.4. Liên hệ với một vài lễ hội phồn thực khác trong và ngoài nước	65
CHƯƠNG 3. Ý KIẾN NHẪM BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ CỦA LỄ HỘI	69
3.1. Đánh giá thực trạng lễ hội “linh tinh tình phộc”	69
3.1.1. Tích cực	69
3.1.2. Hạn chế	70
3.2. Ý kiến nhằm bảo tồn và phát huy giá trị của lễ hội	73
KẾT LUẬN	76
TÀI LIỆU THAM KHẢO	77

PHỤ LỤC

LỜI MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Ngày nay, văn hoá đang trở thành ngày càng có ý nghĩa trong đời sống và giữ vai trò quan trọng đối với sự phát triển kinh tế xã hội cả ở quy mô toàn cầu cũng như từng quốc gia, từng dân tộc. Trong xu thế đó, Việt Nam luôn nhận thức được vai trò của văn hoá và nâng văn hoá lên đúng giá trị đích thực của nó.

Như trong Nghị Quyết lần thứ tư của Ban chấp hành Trung Ương Đảng khoá VII đã khẳng định :“văn hoá là nền tảng tinh thần của xã hội, thể hiện tầm cao và chiều sâu về trình độ phát triển của một dân tộc, là sự kết tinh những giá trị tốt đẹp nhất trong quan hệ giữa người với người, với xã hội, với thiên nhiên”.

Trong văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X năm 2006 đã khẳng định chiến lược phát triển kinh tế - xã hội năm 2001 - 2010 là : “làm cho văn hoá thấm sâu vào từng dân cư, từng gia đình, từng người, hoàn thiện hệ giá trị mới của con người Việt Nam, kế thừa các giá trị truyền thống của dân tộc và tiếp thu tinh hoa văn hóa của loài người, tăng cường sức đề kháng chống văn hoá đồ trụy, độc hại. Nâng cao tính văn hoá trong mọi hoạt động chính trị, kinh tế xã hội, và sinh hoạt nhân dân”.

Trong nền văn hoá Việt Nam, lễ hội là một trong những hình thức sinh hoạt văn hoá tổng hợp, là dịp để người dân tụ họp đông vui nhất, để gặp gỡ, vui chơi và ăn uống...Quan trọng hơn cả là tiến hành các hoạt động tín ngưỡng, phong tục...Mọi mong muốn, ước vọng của con người được ấp ủ lâu nay, được bùng lên, được thể hiện trong lễ hội. Mặt khác, thông qua ngày hội, thì sợi dây cố kết giữa cộng đồng và cá nhân được thắt chặt hơn.

Trên khắp mọi miền Việt Nam, từ Lũng Cú - Hà Giang tới đất Mũi - Cà Mau, đâu đâu cũng có những lễ hội thể hiện phong tục tập quán của từng vùng miền khác nhau.

Và Phú Thọ là một vùng đất văn vật với một lịch sử hào hùng của dân tộc Việt. Mảnh đất này đã trở thành đất thiêng, là niềm tự hào và là một vùng đất của hội hè đình đám. Trên vùng đất Tổ này có rất nhiều lễ hội nổi tiếng như lễ hội Đền Hùng. Ngoài ra còn nhiều lễ hội khác nữa như hội cầu tháng Giêng, hội Phết Hiền Quan, hội hát Xoan, hát Gheo, hát trống quân, hát ví... cùng nhiều trò chơi tổ chức trong lễ hội như đánh trống đồng, đâm đuống, múa mồi, múa công, vật, bơi chải, kéo co, đánh thố, đánh phết, bắn nỏ...

Nhưng có lẽ ít ai còn nhớ tới một lễ hội vô cùng đặc sắc và đã có thời kỳ tưởng chừng bị mất đi. Đó chính là lễ hội “linh tinh tình phộc” hay người dân địa phương còn gọi là lễ hội Trò Trám của bà con nhân dân xã Tứ Xã, huyện Lâm Thao, Phú Thọ.

Trải qua nhiều thăng trầm của lịch sử, lễ hội “linh tinh tình phộc” đã biến đổi ít nhiều, nhưng giá trị về văn hoá của lễ hội này vẫn còn được khẳng định.

Là một sinh viên của khoa Quản lý văn hoá - Đại học Văn hoá Hà Nội, tôi mong muốn tìm hiểu về lễ hội “linh tinh tình phộc”, để góp phần khôi phục lại lễ hội này, khẳng định những giá trị văn hoá và quảng bá rộng hơn nữa về một trong những lễ hội vô cùng đặc sắc và rất riêng của vùng đất Tổ Phú Thọ.

Và quan trọng hơn nữa là giúp cho nhiều bạn trẻ biết tới một trong những nét văn hoá của dân tộc. Nhất là thế hệ trẻ Việt Nam hôm nay luôn khao khát hướng về cội nguồn, để tìm lại quá khứ dân tộc thông qua lễ hội và những dấu ấn văn hoá được chừ đọng trong nó, bởi họ hiểu rằng hiện tại và tương lai là bắt nguồn từ quá khứ truyền thống.

Với những lý do trên, để tôi lựa chọn đề tài “ tìm hiểu về lễ hội Linh tinh tình phộc của xã Tứ Xã, huyện Lâm Thao, tỉnh Phú Thọ” làm đề tài khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Đối tượng nghiên cứu :

Lễ hội “ linh tinh tình phộc” của xã Tứ Xã, Lâm Thao, Phú Thọ. Tuy nhiên, không thể nghiên cứu lễ hội này nếu tách rời nó khỏi không gian văn hoá, môi trường địa lý kinh tế của vùng đất Lâm Thao-Phú Thọ.

3. Mục tiêu nghiên cứu :

Đề tài này thực hiện với những mục đích sau:

- Tìm hiểu không gian văn hoá xã Tứ Xã, huyện Lâm Thao tỉnh Phú Thọ.
- Khảo tả lễ hội “linh tinh tình phộc”.
- Khẳng định giá trị lễ hội và đề xuất giải pháp bảo tồn và phát huy giá trị của lễ hội.

4. Phương pháp nghiên cứu :

Để thực hiện đề tài này người viết đã sử dụng những phương pháp sau :

- Phương pháp nghiên cứu tài liệu.
- Phương pháp điền dã kết hợp phỏng vấn.
- Phương pháp quan sát
- Phương pháp so sánh
- Phương pháp phân tích tổng hợp

5. Đóng góp của đề tài:

- Bổ sung cho nguồn tài liệu về lễ hội nói chung và của lễ hội “linh tinh tình phộc” nói riêng.
- Đề xuất các giải pháp bảo tồn lễ hội này, và có thể ứng dụng vào thực tiễn góp phần kế thừa và phát huy giá trị lễ hội.

6. Bố cục khóa luận.

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục, khoá luận gồm 3 chương :

Chương 1. Khái quát về không gian văn hoá xã Tứ Xã, huyện Lâm Thao, tỉnh Phú Thọ.

Chương 2. Thực trạng lễ hội “linh tinh tình phộc” xã Tứ Xã, huyện Lâm Thao, tỉnh Phú Thọ.

Chương 3. Ý kiến nhằm bảo tồn và phát huy giá trị của lễ hội.

KẾT LUẬN

Lễ hội “linh tinh tình phộc” xã Tứ Xã, Lâm Thao, Phú Thọ là một trong những lễ hội truyền thống của nhân dân vùng đất Tổ. Lễ hội chứa đựng biết bao nhiêu giá trị văn hoá mà do chính người dân nơi đây từ biết bao thế hệ đã xây dựng nên. Và cho tới ngày nay, lễ hội này vẫn còn nguyên giá trị. Không chỉ mang ý nghĩa văn hoá, nó còn đang giúp cho văn hoá cộng đồng của nhân dân Tứ Xã thêm gắn bó và phát triển bền vững.

Việc bảo tồn lễ hội này là vô cùng cần thiết. Cần xoá bỏ những cái nhìn còn sai lệch về ý nghĩa phồn thực của lễ hội này. Chúng ta không thể lấy chuẩn mực đạo đức của ngày nay để đánh giá về trước kia. Bảo tồn hay gìn giữ là để cho thế hệ sau. Và cũng rất cần có những thông tin giúp cho việc nhận thức lễ hội này thật đúng đắn.

Với nhiều người thì lễ hội này còn khá lạ và đầy thú vị. Vậy việc khai thác những giá trị văn hoá của lễ hội này như thế nào để nhiều người hơn nữa biết về nó còn là một vấn đề của các cơ quan ban ngành nơi đây.

Hy vọng trong thời gian tới lễ hội “linh tinh tình phộc” sẽ là một cái tên quen thuộc với nhiều người.

Với sự nỗ lực của chính quyền địa phương, cơ quan hữu quan...thì sẽ đóng vai trò chỉ đạo trong việc bảo tồn và phát huy các giá trị của lễ hội.

Hy vọng trong thời gian tới thì lễ hội “linh tinh tình phộc” sẽ là một cái tên quen thuộc với nhiều người. Và là niềm tự hào mãi mãi của bà con nhân dân xã Tứ Xã.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Toan Ánh(1991), Hội hè đình đám, Nxb TP Hồ Chí Minh.
2. Lý Khắc Cung(2001), Hội làng và dáng nét Việt Nam, Nxb Văn hoá Dân tộc
3. Lê Văn Kỳ(2002), Lễ hội nông nghiệp Việt Nam, Nxb Văn hoá Dân tộc
4. Nguyễn Xuân Lâm(1974), Địa chí Vĩnh Phú, Nxb Ty Vĩnh Phú.
5. Sơn Nam(1993), Đình Miếu và lễ hội dân gian,Nxb Văn hoá dân tộc.
6. Thạch Phương, Lê Trung Vũ (1995), 60 lễ hội truyền thống Việt Nam, Nxb Khoa học Xã hội.
7. Bùi Thiết(1993), Từ điển lễ hội Việt Nam, Từ điển lễ hội Việt Nam.
8. Trương Thìn (1990), Hội hè Việt Nam, Nxb Văn hoá dân tộc và Văn phòng Nếp sống mới Trung Ương
9. Tôn Thất Tùng (1988), Lễ hội dân gian, Nxb tp Hồ Chí Minh
- 10.Lê Thị Nhâm Tuyết (1984), Nghiên cứu về lễ hội cổ truyền của người Việt, Tạp chí Văn hoá dân gian số 1.
- 11.Dương Đình Minh Sơn(1999), Văn hóa Nỗ Nường, Nxb Khoa học xã hội
- 12.Lê Trung Vũ (1992), Lễ hội cổ truyền, Nxb Khoa học xã hội
- 13.Trần Quốc Vượng (1993), Theo dòng lịch sử, Nxb Văn Hoá Thông Tin.
- 14.Văn nghệ dân gian đất Tổ (2001), Sở Văn hoá thông tin thể thao Phú Thọ. Hội văn nghệ dân gian Phú Thọ.